

29:2

Huvudman för allmän va-anläggning har inte ansetts skadeståndsskyldig när ett tillfälligt stopp i den allmänna avloppsledningen orsakat översvämningsskador på en ansluten fastighet.

L.W. ägde en fastighet i Nässjö kommun. Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för Nässjö kommuns allmänna va-anläggning och är ansluten till bl a det allmänna avloppsnätet. Tomten är sedan 1963 bebyggd med en villa med ett bostads- och ett källarplan. Avloppsnätet är i det område där fastigheten ligger anordnat som duplikatsystem. Någon gång under mars 1977 trängde vatten in i källarvåningen på L.W:s fastighet.

L.W. yrkade att kommunen skulle förpliktas att till honom utge 3 600 kr i ersättning för skador på fastigheten vilka uppkommit till följd av det vatten som trängt in i källarplanet. Kommunen bestred yrkandet men vitsordade beloppet såsom skäligt.

L.W. anförde: I källaren finns ett pannrum, tvättstuga, ett duschutrymme och en gillestuga. I ettvart av de tre förstnämnda utrymmen finns en golvbrunn. Endast brunnen i pannrummet är avstängningsbar. Omedelbart utanför byggnader vid den nedre delen av källarnedgången finns ett spygatt, anslutet till dagvattennätet. I gillestugan finns ingen avloppsbrunn. Tomten är plan och ligger på en höjd.

Omkring kl 11.45 den aktuella dagen i mars 1977 upptäckte L.W:s hustru att kallt, klart och luktfritt vatten trängde upp ur de tre avloppsbrunnarna i källaren. I anslutning till översvämningen visade det sig att S.K. – bosatt på en intilliggande fastighet – fått översvämning även i sin fastighet. S.K. tillkallade hjälp av ett privat företag inom va-branschen. Locket på en avloppsbrunn i gatan avlägsnades och det konstaterades att det var stopp i avloppsledningen i gatan. Vattnet stod högt i brunnen. Gatukontoret underrättades och en spolbil sändes till platsen. Genom att spola ledningen i gatan undanröjdes stoppet och vattnet inom såväl S.K:s som L.W:s fastighet försvann. Kommunen har brustit i kontrollen över ledningen i gatan genom att inte tillräckligt rensa denna. Kommunen kan inte anses skyldig att dagligen kontrollera sina ledningar, men det måste bedömas som otillräckligt med spolning endast vart tionde år. Den senaste spolningen före den nu inträffade händelsen ägde rum i slutet av 1960-talet. L.W. förmenar att den allmänna anläggningen, mot bakgrund av vad som sagts, inte tillgodosett skäliga anspråk på säkerhet.

Kommunen uppgav: Spillvattenledningen i gatan lades 1959. Dimensionen är 225 mm och ledningens lutning 6 promille. Eftersom endast fyra fastigheter är anslutna till ledningen i jämnhöjd med L.W:s fastighet och då inte några öppna dagvattenbrunnar finns ovanför fastigheterna är ledningens kapacitet tillräcklig. Det dagvatten som inom området härrör från byggnadernas tak avleds genom dagvattenledning i gatorna. På grund av otillräckligt fall har vissa fastigheter tillåtit att avleda sitt dräneringsvatten till den allmänna spillvattenledningen i stället för till dagvattenledningen. Så är med

all säkerhet fallet beträffande L.W:s fastighet. Spygattet på fastigheten är anslutet till kommunens spillvattenledning. Eftersom det avvattnar högst 5 m² torde det sakna intresse i förevarande sammanhang. Dessutom torde den vid regnväder något ökade mängden vatten i spillvattenledningen medföra en nyttig spolning av ledningen. Spillvattenledningen i gatan är självrensande. På grund härav kan det inte anses otillräckligt att den senaste spolningen ägde rum 1969. På sätt L.W. angett lät kommunen till följd av stoppet spola spillvattenledningen medelst tryckspolning vid den tidigare nämnda brunnen i gatan. Härigenom försvann stoppet. Kommunen känner inte till anledningen till stoppet men håller för troligt att det berott på att en dambinda eller liknande spolats ut från någon av ovannämnda fyra fastigheter och att föremålet fastnat i huvudavloppsledningen. Kommunen gör gällande att den inte åsidosatt sina skyldigheter enligt va-lagen och att anläggningen tillgodosett skäliga anspråk på säkerhet.

Va-nämnden yttrade:

I 12 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar är föreskrivet att allmän va-anläggning skall vara försedd med de anordningar som krävs för att den skall fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet. Det ankommer på huvudmannen för anläggningen - i detta fall kommunen - att anläggningen uppfyller dessa krav. Så länge allmän va-anläggning behövs skall enligt samma lagrum huvudmannen vidare underhålla och i övrigt sörja för att den på tillfredsställande sätt fyller sitt ändamål. Om huvudmannen åsidosatt sina skyldigheter i nu angivna avseenden kan han enligt 29 § va-lagen förpliktas att ersätta därav föranledd skada. Visar utredningen i målet att anläggningen fyller sitt ändamål och tillgodoser skäliga anspråk på säkerhet och att underhållet är tillfredsställande skall skadestånd i princip inte utdömas. Om vad nu sagts däremot inte är uppfyllt friar det inte huvudmannen från skadeståndsskyldighet - om förutsättningar för sådan skyldighet i övrigt föreligger - att bristen i anläggningens utförande och/eller skötsel inte beror på någon oaktsamhet från hans sida. Ansvaret är med andra ord då strikt, alltså oberoende av vållande.

En nödvändig förutsättning för att skadestånd skall utgå är vidare bl a att det föreligger orsakssammanhang mellan bristen i utförandet eller underhållet av anläggningen och skadan. Om det visserligen konstateras en brist av nu nämnt slag men denna brist saknar samband med den skada för vilken yrkas ersättning eller - annorlunda uttryckt - skadan ändå skulle ha inträffat skall skadestånd inte utdömas. Enbart bristen som sådan grundar alltså inte skadeståndsskyldighet.

Utredningen i målet visar - och det syns även vara ostridigt mellan parterna - att det vid tiden för översvämningen varit ett stopp i kommunens spillvattenledning i gatan. Till spillvattenledningen går enligt vad kommunen upplyst - förutom spillvattnet - dagvattnet från spygattet på L.W:s fastighet och - med all sannolikhet - fastighetens dräneringsvatten. Det måste sålunda antas att översvämningen i källarplanet föranletts av detta stopp. Samband föreligger alltså mellan stoppet i

ledningen och skadan på fastigheten.

L.W. har lagt kommunen till last bristande tillsyn av anläggningen (ledningen) och att denna på grund härav inte tillgodosett skäligen anspråk på säkerhet. Däremot föreligger

ingen anmärkning mot själva utförandet - dimensionering etc. - av ledningen.

Utredningen i målet ger inte stöd för annat antagande än att stoppet i ledningen - såsom kommunen gjort gällande - förorsakats av att något föremål spolats ut från en till spillvattenledningen ansluten fastighet och fastnat i ledningen. Föremålet har sedan kunnat fås att lossna genom att man spolat ledningen.

För att med någon grad av säkerhet hindra att händelser av nu förevarande slag inträffar skulle det krävas en så gott som daglig tillsyn av ledningsnätet. En sådan tillsyn kan av praktiska och ekonomiska skäl inte fordras av huvudmannen för en allmän va-anläggning, något som L.W. inte heller påstått. Men även om det skulle anses ha ålegat kommunen att tillse ledningen, vilken med hänsyn till dimension och lutning får betecknas som självrensande, väsentligt oftare än vad som ovan redovisats torde stoppet ändå inte ha kunnat undvikas. Redan på grund härav kan kommunen inte göras ansvarig för skadan på L.W:s fastighet.

Under hänvisning till vad ovan anförts finner Va-nämnden att L.W:s talan inte kan bifallas.

Va-nämnden lämnade L.W:s talan utan bifall.

Beslut: 1979-03-02, BVA 23

Mål nr: VA 20/78